

BVD / SBP

- rapportage over internationale ontwikkelingen
feiten en achtergronden die van belang
kunnen zijn voor de binnenlandse veiligheid

Nr. A83/038

30 september 1983

SOVJETBLAD OVER CP-EN EN DE VREDESBEWEGING

Begin september kwam het Sovjetrussische blad *Kommunist* (nr.12, 1983), het toonaangevende theoretische tijdschrift van het Centraal Comité van de CPSU, met een hoofdartikel waarin de verhouding van communistische partijen tot de vredesbeweging aan de orde werd gesteld. Duidelijk werd dat het Kremlin van de westerse CP-en verlangt dat zij hun invloed in de vredesbeweging vergroten, deze op een pro-Sovjetkoers brengen of houden en de strijd voor de vrede koppelen aan de sociaal-economische strijd.

SOVJETBLAD OVER CP-EN EN DE VREDESBEWEGING

In het Kommunist-artikel wordt - overigens niet voor het eerst - gesignaleerd dat orthodoxe communistische partijen het altijd moeilijk hebben gevonden om hun houding te bepalen tegenover een rijkgeschakeerde "anti-oorlogsbeweging" met pacifistische, ecologische, feministische, jongeren-, vakbonds- en andere deelname.

Het artikel spreekt heel nadrukkelijk over "anti-oorlogsbewegingen in het Westen ter onderscheiding van de echte "vredesbewegingen" in Oost Europa, die immers niet van "burgerlijk pacifisme" uitgaan, maar van het "klassestandpunt".

In het zesde nummer van de lopende jaargang van Kommunist was dat probleem ook al eens aangesneden door BuZaminister en Politburolid , die toen duidelijk maakte dat communisten die het nut van de westerse anti-oorlogsbeweging voor de Sovjet-Unie onderschatten een ernstige fout maken. Hij stelde dat " ... het niet zo belangrijk (is) te weten wie zich inzet voor bepaalde opinies. Belangrijk is te weten wie daarvan profijt heeft". Een uitspraak die gelet op de kontekst aan duidelijkheid niets te wensen overliet.

Het jongste Kommunist-artikel borduurt op dit thema voort en stelt dat " ... het geen geheim is dat bepaalde kameraden in eerste instantie niet in staat waren de aard van de anti-oorlogsbeweging te begrijpen, ... hun vooroordelen tegen pacifistische en ecologische organisaties met hun inconsistenties en tegenstrijdige argumenten te overwinnen en de leden van deze bewegingen te beschouwen als hun objectieve bondgenoten in de strijd voor de vrede". Zulke fouten zijn - aldus het artikel - echter grotendeels verdwenen, hoewel er toch nog zaken verkeerd blijven gaan. Terzijde zij opgemerkt dat in het eerste nummer van 1983 van het door de Sovjetacademie van Wetenschappen uitgegeven tijdschrift Rabochiy Klass I Sovremenny Mir (De Werkende Klasse en de hedendaagse Wereld) een artikel is verschenen waarin m.n. de ecologische beweging aan een beschouwing werd onderworpen. Daarin werd de milieubeweging gekwalificeerd als "een nieuwe vorm van sociaal protest van het werkende volk ...", die zich in eerste instantie richt tegen slechte locale of regionale milieuomstandigheden. Echter, " ... het besef van het gevaar dat militaire factoren de planeet zouden kunnen vernietigen" heeft ervoor gezorgd dat milieuactivisten hun

beperkte kader loslieten en " ... in toenemende mate gingen participeren in de strijd voor de vrede en tegen de bewapeningsrace". Het artikel noemt het buiten kijf dat activiteiten in de milieubeweging de ontwikkeling van "anti-oorlogs-opvattingen", vergemakkelijkt. De impliciete teneur van dit artikel is, dat tenminste belangrijke onderdelen van de milieubeweging - vooral de Groenen in de BRD, de Verenigde Staten, Frankrijk, Engeland worden belicht - beschouwd moeten worden als "natuurlijke bondgenoten" in de vredesstrijd. Eenzelfde soort artikel, maar dan over religieuze groeperingen, verscheen op 26 april 1983 in het Sovjetpartijdagblad Pravda met daarin als cruciale zinsnede dat samenwerking van communisten met deze bewegingen geen tactische manoeuvre is maar voortkomt uit de essentie van het marxisme-leninisme.

Onder meer uit dergelijke aansporingen valt af te leiden dat Moskou allerminst tevreden is met de activiteiten van sommige westerse CP-en. Saillant is in dit verband dat het Kommunist-artikel van begin september uitvoerig bericht over de voor deze herfst op het program staande vredesacties in de Bondsrepubliek, Oostenrijk en Nederland doch bij de CP-en, die ten voorbeeld worden gesteld wel de Westduitse en de Oostenrijkse CP noemt maar niet de CPN. Lof is er ook voor de Franse, de Zwitserse en de Amerikaanse CP, maar niet voor die van Groot-Brittannië, Italië en België. Het komt er derhalve op neer dat de CP-en in de meeste Westeuropese landen waar Pershingraketten en Kruisvluchwapens geplaatst zouden moeten worden door het Kremlin in gebreke worden gesteld.

In het Kommunist-artikel wordt wat dit betreft in het algemeen gesteld dat "de arbeidersklasse en haar communistische voorhoede" in het Westen niet actief genoeg zijn binnen de pluriforme "anti-oorlogsbeweging" en dat zij niet met onbegrip en vooringenomenheid moeten reageren op de bontheid van ideeën bij pacifistische en milieuorganisaties. De "broederpartijen" worden opgeroepen tot actieve deelname aan de anti-oorlogsbeweging om "betrekkingen met de massa's tot stand te brengen en op die wijze hun invloed te versterken". Zij mogen daarbij evenwel hun ideologisch identiteit niet verliezen. Binnen die beweging moeten communisten ervoor zorgen dat interne problemen worden opgelost, dat alle pogingen om verdeeldheid te zaaien onder de 'strijders voor de vrede' mislukken en dat de vredesgedachte niet misbruikt wordt voor contra-revolutionaire en anti-socialistische doeleinden. Zij moeten de massa's ervan overtuigen dat de oorsprong van het oorlogsgevaar in de Verenigde Staten ligt en hun steun

zien te verwerven voor de vredesinitiatieven van de Sovjet-Unie. In het bijzonder moeten volgens het Kommunist-artikel communisten zich verzetten tegen het "gevaarlijke concept van de twee supermachten", dat de Sovjet-Unie en de Verenigde Staten in gelijke mate schuld geeft aan de bewapeningsrace, een gedachte die b.v. sterk doorklinkt in de resolutie van het CPN-congres eind '82. Wat dit betreft was al eens op 23 juli 1983 door het eerste plv. hoofd van de CPSU-CC-afdeling Buitenland,

, in de Pravda kritiek geuit op "bepaalde" Westerse CP-en omdat zij de idee aanhingen dat de Sovjet-Unie met haar bondgenoten in even grote mate verantwoordelijk was voor de internationale spanning en de wapenrace.

herinnerde toen de Westeuropese partijen eraan dat het hun "internationalistische plicht" was om de verspreiding van zulke opvattingen te stoppen omdat daardoor hun bijdrage aan de vredesbeweging bemoeilijkt werd. Het feit dat deze "waarschuwing" nu in het Kommunist-artikel wordt herhaald, duidt erop dat de woorden van in Moskou's ogen niet voldoende echo hebben gekregen.

Anders ligt het met de manier waarop Moskou oordeelt over de Europese sociaaldemocraten, want deze krijgen in het Kommunist-artikel een lovend woord omdat onder hen steeds meer het inzicht groeit dat het "gevaar voor Europa" niet komt van de Sovjet-Unie maar van de Amerikaanse regering.

Bijzondere lof wordt geuit aan het adres van de Scandinavische socialistische partijen en vakbonden, die de "strijd voor de vrede en ontwapening" koppelen aan die tegen de werkeloosheid.

Hier gaat het in feite om de tweede boodschap van het Kommunistartikel aan het adres van de tekortschietende CP-en. Wil er een zo optimaal mogelijk rendement behaald worden in de strijd voor de vrede, dan moet deze verbonden worden met de strijd op sociaal-economisch gebied, met name tegen de werkeloosheid. Communisten moeten "hun activiteiten in bedrijven en vakbonden opvoeren, het verband duidelijk maken dat bestaat tussen de vredesstrijd en de oplossing van acute sociale en economische problemen en hun activiteiten in de anti-oorlogsbeweging koppelen aan het streven naar (deelname in) breed opgezette sociale en politieke bondgenootschappen". Volgens deze redenering, die ook altijd wordt verdedigd door de "horizontalen" in de CPN, kunnen arbeiders in bedrijven en vakbonden worden overgehaald zich in te zetten voor de vrede als hen duidelijk wordt gemaakt dat de grote werkeloosheid te wijten is aan het feit dat er zoveel geld verdwijnt in de bewapening. Samenwerking op dit

terrein met andere groepen moet daarbij door communisten worden gerealiseerd. Door deze eenheidsfronttaktiek ontstaat tegelijkertijd het revolutionaire potentieel voor de uiteindelijke omvorming van de westerse samenlevingen.

* * *

Tot nu toe is voorzover bekend door de met dit Kommunist-artikel duidelijk aangesproken westerse CP-en niet in het openbaar gereageerd, niet in negatieve en niet in positieve zin. Positieve reacties zullen trouwens zeker van de zich meer autonoom opstellende westerse CP-en nauwelijks verwacht kunnen worden, want er zit voor de goede verstaander een adder onder het gras.

Immers, het artikel bevat dan wel een oproep tot samenwerking in de vredesstrijd met 'andersdenkenden', maar vooronderstelt de samenwerking van communistische partijen onderling met name met de CPSU. In deze zin kan het Kommunist-artikel ook beschouwd worden als een poging om centrifugale tendenzen in m.n. de westerse communistische beweging tegen te gaan en door middel van de vredesstrijd de autonome partijen weer sterker aan Moskou te binden.